

**ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Приймальна комісія

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ЧТЕІ ДТЕУ
(прот. № 6 від «25» березня 2025 р.)

Анатолій ВДОВІЧЕН

ПРОГРАМА

**фахового іспиту для вступу на навчання
для здобуття освітнього ступеня магістра
на основі здобутого освітнього ступеня бакалавра, магістра
(освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)**

галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
спеціальність	D1 «Облік і оподаткування»
освітня програма	«Облік і податковий консалтинг»

Чернівці 2025

ВСТУП

Фаховий іспит має комплексний характер і проводиться з базових дисциплін, які формують професійні знання й навички майбутнього магістра.

Фаховий іспит відбувається у вигляді тестування.

Мета тестування – виявлення рівня підготовки вступника, ступінь володіння ним теоретичними та практичними знаннями, професійними вміннями і навичками, здобутими за час навчання на освітніх рівнях «бакалавр», магістр або освітньо-кваліфікаційному рівні «спеціаліст».

Завдання тестування – встановлення та оцінювання результатів (компетенцій) навчання вступників.

Метою програми є забезпечення вступників необхідною інформацією щодо структури та змісту фахового іспиту.

Програма фахового іспиту складається з трьох розділів, що відповідають базовим дисциплінам:

1. Бухгалтерський облік.
2. Податкова система.
3. Економічний аналіз.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ІСПИТУ

РОЗДІЛ 1. БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

Господарський облік, його суть і характеристика. Сутність та загальна характеристика господарського обліку. Види господарського обліку. Застосування вимірників в обліку. Сутність бухгалтерського обліку, його характерні особливості. Мета та функції бухгалтерського обліку. Види бухгалтерського обліку: фінансовий та внутрішньогосподарський (управлінський) облік. Користувачі бухгалтерської інформації. Регулювання бухгалтерського обліку на Україні: мета, суб'єкти, нормативно-правові акти. Бухгалтерський облік, як складова інформаційної системи підприємства.

Предмет, об'єкти, метод та принципи бухгалтерського обліку. Поняття про предмет бухгалтерського обліку. Об'єкти бухгалтерського обліку: активи (необоротні та оборотні), власний капітал, зобов'язання (довгострокові, поточні, забезпечення), фінансові результати (доходи, витрати, прибутки, збитки), господарські процеси. Активи підприємства, їх сутність та класифікація. Метод бухгалтерського обліку та його складові: спостереження, вимірювання, систематизація та групування. Господарські операції та факти в обліку. Принципи бухгалтерського обліку та їх характеристика.

Бухгалтерський баланс, як елемент методу бухгалтерського обліку. Мета складання бухгалтерського балансу. Зміст та побудова балансу. Характеристика статей активу та пасиву балансу. Балансове рівняння. Значення балансу. Типи господарських операцій та їх вплив на структуру й валюту

балансу. Фінансова звітність як спосіб узагальнення даних бухгалтерського обліку. Основні форми фінансової звітності, їх характеристика та інформаційна цінність.

Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис. Поняття та будова рахунку бухгалтерського обліку. Активні та пасивні рахунки, їх характеристика та будова. Сутність подвійного запису господарських операцій на рахунках бухгалтерського обліку. Кореспонденція рахунків. Порядок визначення оборотів і сальдо по активних й пасивних рахунках. Синтетичні та аналітичні рахунки, їх призначення. Взаємозв'язок між синтетичними та аналітичними рахунками. Субрахунки та їх використання. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку. Оборотно-сальдова відомість по синтетичних рахунках, її зміст та порядок складання. Оборотні відомості по аналітичних рахунках, їх види та значення. Взаємозв'язок даних синтетичного та аналітичного обліку. Класифікація рахунків за економічним змістом, призначенням і структурою. Характеристика Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, З капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій та Інструкції про його застосування. Робочий план рахунків. Взаємозв'язок рахунків з бухгалтерським балансом.

Документація та інвентаризація. Документація як елемент методу бухгалтерського обліку. Вимоги щодо складання первинних документів. Класифікація документів за призначенням, за порядком та за місцем складання, за іншими ознаками. Поняття та значення документообороту. Перевірка та опрацювання документів в бухгалтерії. Зберігання та вилучення документів. Суть інвентаризації як елементу методу бухгалтерського обліку. Мета та завдання інвентаризації. Види інвентаризації. Організація інвентаризаційної роботи на підприємстві. Постійно діючі та робочі інвентаризаційні комісії, їх склад та функції. Загальний порядок проведення та документальне оформлення інвентаризації. Регулювання інвентаризаційних різниць (нестач, надлишків чи сумарних різниць).

Оцінка та калькуляція в системі бухгалтерського обліку. Оцінка як система вартісного виміру. Сутність та значення оцінки. Оцінка об'єктів бухгалтерського обліку. Сутність калькулювання в бухгалтерському обліку. Калькуляція та її складові. Калькуляційні статті. Калькуляційні одиниці.

Організація бухгалтерського обліку. Методологічне керівництво бухгалтерським обліком і звітністю в Україні. Форми бухгалтерського обліку. Сучасне програмне забезпечення, інформаційні системи та технології бухгалтерського обліку. Обліковий цикл. Первинний, поточний та узагальнюючий облік. Облікові реєстри. Форми організації бухгалтерського обліку. Облікова політика підприємства. Бухгалтерія, її функції та взаємодія з іншими підрозділами.

Бухгалтерський облік процесу придбання і вибуття необоротних активів. Необоротні активи, їх склад та розкриття інформації в звітності підприємства. Облік капітальних інвестицій. Документальне оформлення операцій з придбання та оцінка основних засобів й інших необоротних

матеріальних активів. Відображення операцій з придбання та вибуття основних засобів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Облік амортизації (зносу) основних засобів. Відображення операцій з придбання нематеріальних активів в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік процесу придбання та використання виробничих запасів. Запаси, їх склад та розкриття інформації в звітності підприємства. Документальне оформлення операцій з придбання виробничих запасів. Оцінка виробничих запасів. Відображення операцій з придбання та використання (вибуття) запасів в системі рахунків бухгалтерського обліку. Методи оцінки вибуття запасів.

Бухгалтерський облік процесу виробництва готової продукції. Облік процесу виробництва та визначення фактичної виробничої собівартості готової продукції. Прямі та непрямі витрати на виробництво продукції. Відображення витрат на виробництво в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік процесу реалізації готової продукції. Поняття фактичної собівартості реалізованої продукції. Дохід від реалізації готової продукції, умови його визнання. Відображення операцій з реалізації готової продукції в системі рахунків бухгалтерського обліку. Визначення фінансових результатів від реалізації готової продукції.

Бухгалтерський облік дебіторської заборгованості. Сутність дебіторської заборгованості, її склад, класифікація та розкриття інформації в звітності підприємства. Відображення інформації з виникнення та погашення (списання) поточної дебіторської заборгованості в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік грошових коштів. Гроші та їх еквіваленти. Облік грошових коштів у касі. Нормативні документи з регулювання обігу готівки. Документальне оформлення касових операцій. Ведення касової книги. Облік коштів на рахунках у банках. Нормативні документи з регулювання використання рахунків у банках. Характеристика форм безготівкових розрахунків. Документальне оформлення наявності та руху коштів на рахунках у банках. Синтетичний та аналітичний облік грошових коштів у касі та на рахунках у банках. Особливості обліку грошових коштів у іноземній валюті.

Бухгалтерський облік власного капіталу. Зміст, склад та призначення власного капіталу підприємства. Облік зареєстрованого капіталу. Облік капіталу у дооцінках. Облік додаткового капіталу. Облік резервного капіталу. Облік неоплаченого та вилученого капіталу. Облік нерозподіленого прибутку (непокритого збитку). Відображення інформації щодо формування та змін у власному капіталі в системі рахунків бухгалтерського обліку й в звітності підприємства.

Бухгалтерський облік зобов'язань. Зміст, класифікація, склад зобов'язань та розкриття інформації щодо них у звітності підприємства. Оцінка зобов'язань. Облік довгострокових зобов'язань та забезпечень. Облік розрахунків із постачальниками та підрядниками. Облік розрахунків за

одержаними авансами. Облік кредитних операцій. Облік розрахунків за податками, зборами та іншими обов'язковими платежами. Облік розрахунків з оплати праці та інших розрахунків із персоналом. Облік розрахунків за страхуванням. Облік розрахунків з іншими кредиторами. Поняття та класифікація забезпечень. Облік зобов'язань в системі рахунків бухгалтерського обліку.

Бухгалтерський облік доходів, витрат та фінансових результатів операційної діяльності підприємства. Класифікація доходів операційної діяльності. Облік доходів основної та іншої операційної діяльності. Класифікація витрат операційної діяльності. Облік адміністративних витрат, витрат на збут та інших операційних витрат. Загальна методика визначення фінансового результату від операційної діяльності підприємства. Облік доходів, витрат, фінансових результатів від інших видів діяльності.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99#Text>
2. Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства : Наказ Міністерства фінансів України від 27.06.2013 р. № 635 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0635201-13#Text>
3. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку : Накази Міністерства фінансів України. URL : <https://mof.gov.ua/uk/nacionalni-polozhennja>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1557-11#Text>
5. Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1998 р. № 88. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95>
6. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 р. № 996-XIV. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

Основний:

1. Бухгалтерський облік : навч. посіб. / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Університет ДФС України, 2021. 388 с. URL : <https://dpu.edu.ua/kafedra-pravookhoronnoi-diialnosti?view=article&id=1790>
2. Яковенко С. Л. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : ЛФ ХАДФК, 2023. 362 с. URL : <https://www.calameo.com/read/007536103276b9558a722>

Додатковий:

1. Бухгалтерський облік : підруч. / О. В. Фоміна, С. Я. Король, А. П. Шаповалова та ін. ; за заг. ред. О. В. Фоміної. Київ : ДТЕУ, 2024. 224 с.
2. Довгопол Н. В., Полозова Т. В., Радченко М. О. Бухгалтерський облік : навч. посіб. Харків : ХНУРЕ, 2021. 300 с. URL : <https://publish.nure.ua/catalog/view/105/60/410>
3. Крисоватий А. І., Панасюк В. М., Мельничук І. В. Основи обліку та оподаткування : підруч. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 565 с. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48317>
4. Плиса В. Й., Плиса З. П. Теорія бухгалтерського обліку : підруч. Львів : ННБК «АТБ», 2023. 302 с.
5. Фінансовий облік : навч. посіб. / В. М. Краєвський, О. П. Колісник, Н. В. Гуріна та ін. Ірпінь : Державний податковий університет, 2022. 616 с. URL : <https://dpu.edu.ua/publiczni-zakupivli?view=article&id=1789:finansovyi-oblik-navchalnyi-posibnyk&catid=2>
6. Фінансовий облік : підруч. / Я. Д. Крупка, З. В. Задорожний, П. Н. Денчук та ін. 3-тє вид., допов. та перероб. Тернопіль : ЗУНУ, 2023. 488 с. URL : <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/48101>

РОЗДІЛ 2. ПОДАТКОВА СИСТЕМА

Економічна сутність та функції податків. Податки як економічна категорія. Характерні ознаки та фактори появи податків. Відмінності між податками та зборами. Функції податків як прояв їх сутності та призначення. Еволюція поглядів на економічну сутність і функції податків. Реалізація функцій податків на сучасному етапі соціально-економічного розвитку суспільства. Елементи податку, основні вимоги до їх визначення.

Класифікація податків і зборів. Необхідність та основні критеріальні ознаки класифікації податків. Загальнодержавні й місцеві податки та збори: склад, значення для розвитку держави та територіальних громад. Поділ податків за формою оподаткування, за економічним змістом об'єкта оподаткування, суб'єктами, джерелом сплати, за рівнем встановлення ставки податку, залежно від методу встановлення ставок, за способом справляння. Прямі та непрямі податки, їх якісна характеристика.

Податкова система і податкова політика держави. Сутність податкової системи, методи та принципи її побудови. Чинники, які впливають на формування структури податкової системи. Критерії оптимального оподаткування. Оцінка податкового навантаження на макро- та макрорівні. Сутність повторного та подвійного оподаткування. Форми та методи усунення подвійного оподаткування. Сучасні структурні особливості податкових систем розвинених країн світу та України. Податкова політика: сутність та види.

Адміністрування податків і зборів. Сутність та необхідність

адміністрування податків. Система адміністрування податків. Права та обов'язки платників податків. Державна податкова служба України: завдання, функції та принципи роботи. Структура ДПСУ. Права й відповідальність працівників ДПСУ. Облік платників податків та об'єктів оподаткування. Сервісне обслуговування платників податків. Податковий контроль у системі адміністрування податків і зборів.

Податок на доходи фізичних осіб. Платники податку та об'єкт оподаткування. База оподаткування. Доходи, які не включаються до оподаткованого доходу фізичних осіб. Особливості оподаткування оплати праці. Механізм розрахунку податку. Податкові соціальні пільги: види, порядок застосування. Сутність податкової знижки та порядок її отримання платником податку на доходи фізичних осіб. Порядок оподаткування інших доходів фізичних осіб (операцій з продажу або здачі в оренду нерухомого та рухомого майна, спадщини, пасивних доходів тощо). Оподаткування доходів, отриманих фізичною особою-підприємцем від провадження підприємницької діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування. Порядок нарахування, декларування, утримання та сплати податку до бюджету. Особливості справляння військового збору.

Податок на прибуток. Фіскальний та регулюючий аспекти податку на прибуток. Платники та об'єкт оподаткування. Ставки податку. Склад доходів та порядок їх визначення. Зміст і склад витрат. Різниці, які враховуються при визначенні оподаткованого прибутку. Амортизація та її вплив на визначення бази оподаткування. Особливості виникнення податкових різниць. Особливості виникнення податкових різниць при формуванні забезпечень (резервів) для відшкодування майбутніх витрат. Податкові різниці, що пов'язані із борговими зобов'язаннями підприємства. Різниці, що виникають при контрольованих операціях. Інші податкові різниці. Звітність платників податку на прибуток підприємств.

Податок на додану вартість. Економічна природа, етапи становлення та розвитку податку на додану вартість (ПДВ). Платники ПДВ та порядок їх реєстрації. Об'єкт оподаткування та порядок визначення бази оподаткування. Місце постачання товарів та послуг. Дата виникнення податкового зобов'язання по ПДВ. Операції, що звільнені та не є об'єктом оподаткування ПДВ. Пільги в оподаткуванні доданої вартості. Ставки податку. Операції, що оподатковуються на зниженими ставками. Податкове зобов'язання та податковий кредит. Дата виникнення податкового зобов'язання та права на податковий кредит. Податкова накладна, єдиний реєстр податкових накладних. Алгоритм обчислення суми ПДВ, що підлягає до сплати. Порядок сплати податку до бюджету. Податкова декларація з ПДВ: структура, строки та способи подання. Бюджетне відшкодування ПДВ та порядок його реалізації. Електронне адміністрування ПДВ.

Акцизний податок. Сутність та економічне значення акцизного податку. Підакцизні товари. Платники та об'єкти акцизного податку. Характеристика видів ставок акцизного податку (адвалерна, специфічна та комбінована ставки).

Порядок обчислення акцизного податку з товарів вироблених на митній території України. Особливості обчислення акцизного податку з імпортованих товарів. Особливості оподаткування тютюнових виробів та алкогольних напоїв. Порядок маркування алкогольних напоїв та тютюнових виробів марками акцизного податку. Електронне адміністрування реалізації пального. Акцизна накладна. Єдиний реєстр акцизних накладних. Строки сплати акцизного податку. Звітність по акцизному податку та терміни її подачі.

Мито. Економічна сутність і значення мита. Види мита. Нормативно-правова база справляння мита. Платники та об'єкти мита. Система ставок мита. Особливості визначення бази оподаткування митом. Пільги в оподаткуванні митом. Порядок сплати мита до бюджету.

Рентна плата. Сутність та фіскальне значення рентної плати у системі формування доходів бюджету. Платники рентної плати за спеціальне використання води, об'єкт, порядок розрахунку та сплати. Платники та об'єкт рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів. Особливості визначення та сплати. Рентна плата за користування надрами: види, платники, об'єкт, порядок розрахунку і сплати. Рентна плата за користування радіочастотним ресурсом України: платники, об'єкти, ставки, порядок визначення та перерахування його в дохід бюджету. Рентна плата за транспортування нафти і нафтопродуктів магістральними нафтопроводами та нафтопродуктопроводами, транзитне транспортування трубопроводами аміаку територією України. Порядок подання звітності платниками рентної плати.

Екологічний податок. Призначення екологічного оподаткування. Суть та види екологічних податків. Платники екологічного податку. Об'єкт та база екологічного податку. Ставки податку. Особливості справляння екологічного податку за викиди в атмосферне повітря. Особливості екологічного оподаткування за скиди забруднюючих речовин у водні об'єкти. Екологічний податок за розміщення відходів. Порядок подання податкової звітності та сплати екологічного податку.

Місцеві податки і збори. Сутність та значення майнового оподаткування. Складові податку на майно. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки. Платники податку, об'єкт та база оподаткування. Пільги із сплати податку. Ставки податку. Порядок обчислення та сплати податку. Транспортний податок та його основні елементи. Плата за землю та її форми: земельний податок, орендна плата за земельні ділянки державної і комунальної власності. Платники земельного податку. Об'єкти та база оподаткування. Грошова оцінка земельних ділянок. Ставки земельного податку. Алгоритм розрахунку земельного податку, порядок його сплати, податкові періоди. Пільги щодо сплати земельного податку для фізичних та юридичних осіб. Земельні ділянки, які не підлягають оподаткування земельним податком. Особливості справляння орендної плати за земельні ділянки державної і комунальної власності.

Суть та значення спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності. Групи платників єдиного податку. Порядок обрання або переходу на спрощену

систему оподаткування. Реєстрація платників єдиного податку. Порядок визначення доходів та їх склад для платників єдиного податку першої, другої та третьої груп. Об'єкт та база оподаткування для платників єдиного податку четвертої групи. Ставки єдиного податку. Порядок нарахування та строки сплати. Ведення обліку та складення звітності платниками єдиного податку.

Збір за місця для паркування транспортних засобів. Платники збору. Об'єкт та база оподаткування збором. Ставки збору. Порядок обчислення та строки сплати збору.

Туристичний збір. Платники збору. Об'єкт та база оподаткування збору. Порядок сплати збору. Особи, відповідальні за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) збору до бюджету.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові акти:

1. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
2. Положення Про Державну податкову службу України : Постанова Кабінету Міністрів України від 06.03.2019 р. № 227. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/227-2019-%D0%BF#Text>
3. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2464-17#Text>

Основний:

1. Податкова система : навч. посіб. / В. Л. Андрущенко, В. О. Осмятченко, Я. О. Ізмайлов, Т. В. Тучак. Ірпінь : Університет ДФС України, 2020. 492 с.
2. Томнюк Т. Л. Податкова система : навч. посіб. Чернівці : ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с. URL : <http://surl.li/hluzi>

Додатковий:

1. Варналій З. С., Романюк М. В. Податкова система : підруч. Київ : Знання України, 2019. 567 с.
2. Кузь В. І. Податкова система : навч. посіб. Чернівці : ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2022. 240 с. URL : https://archer.chnu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/4667/Podatкова_sustema_Kuz_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y
3. Мороз Е. Г. М. Податковий менеджмент : навч. посіб. Рівне : НУВГП, 2020. 412 с. URL : <https://ep3.nuwm.edu.ua/18860/>
4. Податкова система : навч. посіб. / І. С. Волохова, О. Ю. Дубовик, М. О. Слатвінська та ін. ; за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків : Вид-во «Діса плюс», 2019. 402 с. URL : <https://financial.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/09/Podatкова-systema-navchal-nyy-posibnyk.pdf>
5. Податкове право України : навч. посіб. / Р. Л. Сопільник, М. В. Ковалів,

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

Наукові основи економічного аналізу. Аналіз як найважливіша риса діалектики. Економічний аналіз і теорія пізнання. Місце економічного аналізу в системі наук. Основні принципи економічного аналізу. Макроекономічний, регіональний (територіальний), галузевий та проблемно-орієнтований аналіз. Мікроекономічний аналіз суб'єктів господарювання та їх об'єднань. Змістові характеристики та цільові спрямування економічного аналізу в сучасних умовах господарювання.

Зміст, предмет та завдання економічного аналізу. Сутність економічного аналізу як засобу пізнання господарських процесів. Економічний аналіз як функція управління та елемент керуючої системи. Предмет економічного аналізу, його характеристика та особливості. Об'єкти економічного аналізу. Мета та завдання економічного аналізу в системі інформаційного забезпечення потреб управління.

Метод і методика економічного аналізу. Поняття метод, методика та методологія економічного аналізу. Склад та характеристика складових елементів методики економічного аналізу. Класифікація методів і прийомів економічного аналізу, їх коротка характеристика. Система показників економічного аналізу та їх класифікація. Поняття фактора (чинника) як умови здійснення господарської діяльності. Класифікація факторів у системі економічного аналізу. Типи детермінованих та стохастичних факторних систем.

Евристичні методи в економічному аналізі. Сутність та класифікація евристичних методів, їх переваги та недоліки. Особливості застосування евристичних методів в економічному аналізі, методи: мозкового штурму; експертних оцінок; асоціацій та аналогій; колективного блокноту; контрольних запитань тощо.

Економіко-логічні методи та прийоми економічного аналізу. Статистичні методи та їх використання в економічному аналізі. Порівняння, його форми та використання в економічному аналізі. Прийоми групування та деталізації показників і їх види. Методи елімінування (метод ланцюгових підстановок, абсолютних і відносних різниць, перерахунку даних, дольової (пайової) участі) та їх використання в факторному аналізі. Використання в економічному аналізі інтегрального методу. Суть та використання в аналізі балансового й сальдового методів. Логарифмічний спосіб в економічному аналізі. Графічні методи в економічному аналізі.

Економіко-логічні методи та прийоми економічного аналізу. Економіко-математичні методи в економічному аналізі, їх переваги та недоліки. Сутність та класифікація економіко-математичних методів та моделей аналізу.

Стохастичне моделювання та методи стохастичного факторного аналізу. Використання кореляційно-регресійного аналізу в аналітичних дослідженнях. Аналітичні можливості методів оптимальних рішень, їх зміст, класифікація та умови застосування. Методи лінійного та динамічного програмування в економічному аналізі. Економетричні (матричні) методи та їх використання в економічному аналізі.

Інформаційне забезпечення та організація аналізу господарської діяльності. Економічна інформація, її класифікація. Вимоги до інформації в економічному аналізі. Нормативно-планові, обліково-звітні та інші джерела інформації в економічному аналізі. Організаційні форми та виконавці аналізу господарської діяльності на підприємстві. Зовнішні суб'єкти економічного аналізу, їх інтереси та інформаційна база. Планування аналітичної роботи. Документальне оформлення результатів аналізу. Організаційно-інформаційна модель економічного аналізу та характеристика її складових частин.

Види економічного аналізу та основи їх класифікації. Класифікація видів економічного аналізу за: функціями управління, характером об'єкта управління; видами бухгалтерського обліку; змістом програми; суб'єктами та методикою аналізу. Особливості організації та методика ретроспективного, поточного, оперативного та перспективного економічного аналізу. Управлінський та фінансовий аналіз. Комплексний та тематичний економічний аналіз. Зовнішній та внутрішній економічний аналіз. Техніко-економічний та соціально-економічний аналіз в системі комплексного економічного аналізу. Функціонально-вартісний аналіз у вирішенні організаційно-управлінських завдань.

Система комплексного економічного аналізу та пошук резервів підвищення інтенсифікації і ефективності виробництва. Системний підхід до аналізу господарської діяльності. Етапи проведення системного аналізу. Передумови створення комплексного економічного аналізу, його сутність та основні принципи. Загальна схема змісту комплексного аналізу, взаємозв'язки основних груп економічних показників. Стисла характеристика окремих блоків комплексного економічного аналізу. Взаємозв'язок основних показників. Узагальнення та систематизація результатів аналізу. Комплексний економічний аналіз як система пошуку резервів підвищення ефективності виробництва. Методика комплексної оцінки інтенсифікації та ефективності господарювання.

Методичні основи аналізу найважливіших показників виробничо-фінансової діяльності підприємства. Організаційно-інформаційна модель аналізу виробництва та реалізації продукції. Аналіз виробництва та реалізації продукції (обсяг, склад, структура, якість, асортимент, номенклатура, ритмічність та рівномірність). Аналіз витрат виробництва та калькулювання собівартості продукції. Факторний аналіз виробництва та реалізації промислової продукції.

Організаційно-інформаційна модель аналізу основних засобів. Аналіз забезпеченості, руху, стану та ефективності використання основних засобів

виробничого підприємства.

Організаційно-інформаційна модель аналізу трудових ресурсів. Оцінка забезпеченості підприємства кадрами, аналіз їх руху, стабільності, плинності та ефективності використання. Фонди робочого часу та ефективність їх використання. Аналіз фонду оплати праці.

Організаційно-інформаційна модель аналізу виробничих запасів. Аналіз забезпеченості підприємства матеріальними ресурсами в натуральній та грошовій оцінці, днях забезпеченості. Оцінка ефективності використання матеріальних ресурсів.

Організаційно-інформаційна модель аналізу фінансових результатів та рентабельності підприємства. Загальний та факторний аналіз фінансових результатів. Аналіз розподілу та використання чистого прибутку. Аналіз ефективності господарювання та використання фінансово-майнового потенціалу на основі показників рентабельності.

Аналіз фінансового сану. Загальний аналіз майна та джерел його формування. Аналіз фінансової стійкості підприємства: визначення типу фінансової стійкості та розрахунок коефіцієнтів. Аналіз платоспроможності та ліквідності суб'єктів господарювання: оцінка ступеня ліквідності балансу та розрахунок коефіцієнтів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основний:

1. Волкова Н. А., Подвальна Н. Е., Семенова К. Д. Економічний аналіз : навч. посіб. Одеса : ППЦ «Белка». 2020. 240 с. URL : <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/11684/1/Економічний%20аналіз.pdf>
2. Рибчук А. В. Економічний аналіз: теорія і практика : навч.-метод. посіб. / За ред. А. В. Рибчук. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС. 2020. 219 с.

Додатковий:

1. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. / Г. Даценко, Н. Коцербуба, І. Крупельницька та ін. Вінниця : ВТЕІ КНТЕУ, 2021. 416 с. URL : <https://ir.vtei.edu.ua/g.php?fname=27776.pdf>
2. Грицаєнко Г. І., Грицаєнко М. І. Аналіз господарської діяльності : навч. посіб. Мелітополь : Люкс, 2021. 260 с. URL : <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/14328>
3. Мних Є. В. Економічний аналіз : підруч. Київ : Знання, 2011. 630 с. URL : <https://westudents.com.ua/knigi/121-ekonomchniy-analz-mnih-v.html>
4. Основи економічного аналізу : навч.-метод. посіб. / В. М. Микитюк, Т. М. Паламарчук, О. П. Русак та ін. ; за ред. В. М. Микитюка. Житомир : Рута, 2018. 440 с. URL : http://ir.polissiauniver.edu.ua/bitstream/123456789/10003/1/OEA_2018_440.pdf

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ, СТРУКТУРА ОЦІНКИ І ПОРЯДОК
оцінювання підготовленості вступників для здобуття освітнього ступеня
магістра на основі НРК6 та НРК7**

1. Загальні положення

· Мета фахового іспиту – оцінити відповідність знань, умінь та навичок згідно з вимогами програми фахового іспиту.

2. Структура екзаменаційного білета

Екзаменаційний білет фахового іспиту складається з 50 закритих тестових завдань.

3. Критерії оцінювання

1. Рівень знань оцінюється за 200-бальною шкалою.
2. Серед відповідей на тестове завдання слід обрати одну правильну.
3. Правильна відповідь на тестове завдання оцінюється у 4 бали, а неправильна – у 0 балів.
4. Особи, які отримали менше ніж 100 балів, до наступних випробувань не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

Голова фахової атестаційної комісії _____

Сергій РИЛЄЄВ